

SUOMALAINEN SIELUNMAISEMA

Suomalaista fantasiataidetta 1890-luvulta 1990-luvulle

Porin taidemuseossa 8.9.-4.10.1998

Suomalainen sielunmaisema on Näyttelyvaihtokeskus FRAMEn ja Porin taidemuseon toteuttama näyttely, joka on kiertänyt lähes vuoden ajan Japanissa Kitakyushun taidemuseossa, Osakan Suntory museossa ja Sapporon nykytaiteen museossa. Kierroksen päätteeksi se esitellään suomalaiselle yleisölle Porin taidemuseossa 8.9.-4.10.1998. Näyttely on käsitteellinen matka suomalaisen kulttuurin 'tiedostamattomaan', niihin kokemuksiin ja muistoihin, jotka eivät välttämättä ole näkyvissä, mutta jotka vaikuttavat odotuksiimme ja käsityksiimme. Runsaat 70 teosta käsittävä näyttely esittelee dialogisten taiteilijaparien kautta kymmenen suomalaisen symbolistisen ja surrealistisen tradition pohjalta ammentavaa tekijää:

Satu, uni ja kuolema: HUGO SIMBERG (1873-1917) JA OUTI HEISKANEN (s.1937)

Hugo Simbergille symbolismista muodostui läpi koko tuotannon tekemisen ehto. Hänen taiteensa perusta on aikakautensa eurooppalaisissa virtauksissa, mutta samalla se pohjaa kansallisromantiikan hengessä suomalaisiin kansansatuihin ja -maisemiin. Hänelle aito ja alkuperäinen löytyi omasta mielestä ja kuvitelmista.

Outi Heiskasen ilon, nostalgian ja romanttisen ironian yhdistävät teokset keskittyvät samojen teemojen ympärille: suru, rakkaus, ilo, syntymä ja kuolema. Heiskasen sadunomaiset hahmot ovat useista eri kulttuureista inspiraationsa saaneita symbolihahmoja, jotka asuvat alitajuisesti perin suomalaisia mielenmaisemia.

He näkevät mitä me emme näe: OTTO MÄKILÄ (1904-1955) JA SUSANNE GOTTBORG (s. 1964)

Otto Mäkilän modernistiset unikuviin löytyvät kotoisista ja merellisistä maisemista. Näissä hengeltään surrealistisissa metafyysisissä näyissä ei aina ole löydettävissä jakoa kuoleman ja elämän tai henkisen ja materiaalisen välillä. Mäkilän todellisuudessa yhdistyvät sekä sisäinen että ulkoinen maailma.

Susanne Gottberg maalaa 'maalauksia maalauksista'. Kaksoiskuvissa katsojalle avautuu uusi näkökulma: uskomme katsovamme perspektiivin katoamispiisteeseen, vaikka itse asiassa katsommekin taaksemme sijoittuvaan katoamispiisteeseen. Gottbergin totuudellisuutta testaavat maalaukset paljastavat herkkyytemme illuusioille.

Leikittelevä, piikittelevä Eros: KAUKO LEHTINEN (s. 1925) JA KIRSI MIKKOLA (s.1959)

Kauko Lehtisen vääntyneet figuurit on luotu äärimmäisen taidokkaalla viivan hallinnalla. Niiden eroottisessa ja leikittelevässä latauksessa voi aistia Picasson ja myös klassisen mestareiden kuten Rembrandtin ja Rubensin vaikutuksen.

Kirsi Mikkolan itseironiset teokset parodioivat stereotyyppisiä kuvia naisista ja naisen seksuaalisuudesta. Makaavien naisten tyyni ja mykkä levollisuus yhdistävät ruumiillisuuden ja mielikuvituksen. Ne viittaavat johonkin tavanomaiseen ja teeskentelemättömään, maailmassa vankasti olevaan.

Hengellinen, viritetty/ kiihotettu väri: MAUNO MARKKULA (1905-1959) JA HENRY WUORILA-STENBERG (s.1949)

Mauno Markkula keskittyi suomalaisten ekspressionistien tapaan lähinnä maisemamaalaukseen. Hän itse sanoi maalavansa fantasioitaan. Teoksissa kuu levittää loistoaan ja aurinko polttaa ympärillä olevaa.

Henry Wuorila- Stenbergin leiskuvien värifantasioiden taustalta löytyy taiteilijan kiinnostus itämaisiin uskontoihin. Väriiloistoa edelsi asketismin kausi, jolloin taiteilija ei käyttänyt muita värejä kuin mustaa ja valkoista. Nyt myös valo on tärkeä: vahva kokemus yhdistettynä sisäiseen ja ulkoiseen valoon.

Muistin jäljet, menneen merkit: JUHANI HARRI (s.1939) JA MARTTI AIHA (s.1952)

Juhani Harri on innostunut kaikesta, mikä muistuttaa menneestä. Hän kerää muiden hylkäämiä, ajan ja luonnon patinoimia esineitä ja rakentaa niistä laatikoihinsa oman nostalgisen maailmansa. Intohimo menneisyyteen paljastaa kaipuun mielikuvituksen ja fantasian täyttämiin lapsuuden muistoihin.

Martti Aiha tunnetaan sekä monumentaalisena kuvanveistäjänä että hienostuneiden, kalligrafisten rakenteiden lojajana. Kalligrafiasta lähtöisin olevat muodot ja merkit ovat kuin sanoiksi puettuja ajatuksia, jotka taiteilija muuntaa uudeksi, arkkityypiseksi kirjoitukseksi. Se on kaikille ihmisille tuttua universaalia kieltä.

Näyttelyä ovat tukeneet Opetusministeriö, Finnair, Porin, Espoon ja Oulun kaupungit sekä Suomen kuntaliitto.